

Obchodní rejstřík po rekodifikaci soukromého práva

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

JUDr. Dana Zapletalová, Ph.D.

Marie Slámová

Brno 2016

Poděkování

Chtěla bych poděkovat paní JUDr. Daně Zapletalové, PhD., vedoucí mé bakalářské práce, za cenné rady, připomínky, doporučení a čas, který mi věnovala při zpracování této práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Obchodní rejstřík po rekodifikaci soukromého práva** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 20. května 2016

Abstract

Slámová, M. The Business Register after recodification of the private law. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2016.

The aim of this work is to answer the question whether the new current legislation of entering the Public Register is more difficult and demanding for legal awareness of legal entities. The bachelor thesis is divided into two parts - the literary part and the practical part. The literature review provides a summary of changes in the Business Register legislative since 1991 to nowadays. Furthermore, the effects of incorporation of a company and its impact on legal certainty for the third parties are described. Another chapter is devoted to establishment of a Limited Liability Company. The legislation of Austrian, Slovak and German Business Register is analysed and compared to Czech Republic's laws in the practical part. Moreover, the term of European Business register is explained. Finally, the fees for entry in the Business Register are identified and compared.

Keywords

Business register, Public register, Limited liability Company, European Business Register, Austrian commercial register, Slovak Business Register, German Trade Register, The Czech Companies Register

Abstrakt

Slámová, M. Obchodní rejstřík po rekodifikaci soukromého práva. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Cílem této práce je odpovědět na otázku, zda je nová právní úprava zápisů do veřejného rejstříku složitější a náročnější na právní vědomí zapisovaných subjektů. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části - rešeršní a aplikační. Literární rešerše obsahuje souhrn změn v legislativě obchodního rejstříku od roku 1991 až do současnosti. Jsou popsány účinky zápisů do obchodního rejstříku a jejich dopady na právní jistotu třetích stran. V praktické části je rozebrána právní úprava rakouského, slovenského a německého obchodního rejstříku a porovnána s českou legislativou. Je uvedena charakteristika pojmu Evropský obchodní rejstřík. Dále jsou zjištěny a porovnány náklady spojené se zápisem do obchodního rejstříku.

Klíčová slova

Obchodní rejstřík, veřejný rejstřík, společnost s ručením omezeným, evropský obchodní rejstřík, rakouský obchodní rejstřík, slovenský obchodní rejstřík, německý obchodní rejstřík.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	7
2	Metodika	9
3	Vývoj obchodního rejstříku	10
3.1	Obchodní rejstřík v letech 1991 až 2014	10
3.1.1	Definice obchodního rejstříku a jeho principy	10
3.1.2	Funkce a členění obchodního rejstříku	11
3.1.3	Zápisy do obchodního rejstříku a jejich povaha	11
3.1.4	Základní zapisované údaje.....	12
3.1.5	Sbírka listin.....	13
3.2	Obchodní rejstřík po roce 2014.....	14
3.2.1	Definice veřejného rejstříku	14
3.2.2	Princip publicity	15
3.2.3	Obchodní rejstřík	15
3.2.4	Funkce a členění obchodního rejstříku	16
3.2.5	Návrh na zápis do obchodního rejstříku.....	16
3.2.6	Sbírka listin.....	17
3.2.7	Řízení ve věcech veřejného rejstříku.....	17
3.2.8	Retroaktivita	18
3.2.9	Fakultativní a konstitutivní účinky zápisů	19
3.3	Shrnutí	20
4	Zodpovězení hlavní výzkumné otázky	22
5	Společnost s ručením omezeným	23
6	Obchodní rejstříky v zahraničí	26
6.1	Rakousko	26
6.1.1	Obchodní rejstřík v Rakousku.....	26
6.1.2	Změny v zápise s. r. o. v obchodním rejstříku	27
6.1.3	Zápis zahraniční společnosti s ručením omezeným	27

6.1.4	Dílčí shrnutí.....	28
6.2	Slovensko.....	28
6.2.1	Obchodní rejstřík na Slovensku.....	28
6.2.2	Dílčí shrnutí.....	30
6.3	Německo	30
6.3.1	Obchodní rejstřík v Německu	30
6.3.2	Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným	31
6.3.3	Dílčí shrnutí.....	31
6.4	Evropský obchodní rejstřík.....	32
6.5	Náklady spojené se zápisem do obchodního rejstříku	33
6.6	Porovnání právních úprav obchodních rejstříků.....	34
7	Závěr	36
8	Literatura	38

1 Úvod a cíl práce

V roce 2012 proběhla rozsáhlá rekonstrukce soukromého práva. Zrušil se zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Vznikly místo nich nové zákony – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích. Součástí zrušeného obchodního zákoníku byla právní úprava pro obchodní rejstřík, který byl nově vyčleněn do zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících.

Problematika zakládání společností a zápisu do obchodního rejstříku je velmi úzce spojena, protože zákon o obchodních korporacích říká: „obchodní společnost vznikne dnem zápisu do obchodního rejstříku“ (zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

Veřejný rejstřík je zákonem definován jako veřejný seznam zapisovaných subjektů. Poskytuje informace o zapsané osobě podnikatelům i spotřebitelům. Těmto třetím stranám je poskytována právní jistota, že zapisované údaje odpovídají skutečnosti.

V současné době podniká v České republice mnoho firem. Pro manažery a vedoucí pracovníky je znalost veřejného rejstříku důležitá, protože se mohou při rozhodování „s kým obchodovat“ a „s kým neobchodovat“ opřít o údaje získané z rejstříku, například ve sbírce listin se musí každoročně uveřejňovat účetní závěrky, ze kterých lze vyčíst, jak dobře si podnik „vede“, jak dobře umí hospodařit.

Znalostí právní úpravy mohou manažeři či vedoucí pracovníci předejít různým nedorozuměním s rejstříkovými soudy. Navíc při konzultacích s právními zástupci budou „v obraze“ a nebudou ztrácet čas zbytečnými dotazy.

Hlavním cílem práce je zjistit, zda je právní úprava veřejných rejstříků komplikovanější a náročnější na právní vědomí zapisovaných subjektů. V právní úpravě obchodního rejstříku proběhlo mnoho změn, proto je jedním z dalších cílů zpracovat vývoj obchodního rejstříku od roku 1991, kdy byl pojem obchodní rejstřík poprvé zaveden, až do současnosti.

S problematikou zápisů do obchodního rejstříku souvisí jejich konstitutivní a deklaratorní účinky, které mají různé dopady na právní jistotu podnikatelů a spotřebitelů. V této práci budou tyto dva pojmy vymezeny a rozlišeny jejich dopady na právní jistotu podnikatelů a spotřebitelů. Bude zde rozebrána i retroaktivita změn zákona. Postup založení a zápisu společnosti s ručením omezeným bude ukázán na společnosti s ručením omezeným, protože je to nejrozšířenější forma podnikání v České republice.

Posledním dílčím cílem práce je srovnání legislativy týkající se obchodního rejstříku vybraných členských zemí Evropské unie, konkrétně Rakouska, Slovenska a Německa s Českou republikou a vyvození závěrů z tohoto srovnání.

2 Metodika

Nejprve bylo nutné projít literaturu, která se zabývá problematikou obchodního rejstříku. Na základě nastudování příslušných právních předpisů a odborných publikací byl popsán vývoj obchodního rejstříku od roku 1991 do současnosti. Pomocí metody kompilace jsou popsány veškeré definice a náležitosti zápisů do rejstříku. Metoda komparace je využita zejména pro porovnání změn, které nastaly v daném rozmezí.

Účinky zápisů v rejstříku a jejich dopad na právní jistotu byly popsány pomocí metody kompilace. Pomocí porovnání definic se vymezil rozdíl mezi konstitutivními a deklaratorními účinky zápisů a následně dedukcí byly vyvozeny závěry týkající se dopadů těchto účinků na právní jistotu podnikatelů a spotřebitelů.

Analýzou odborné literatury se vymezil pojem retroaktivita, jak souvisí se změnou zákonů a jaké má důsledky pro subjekty zapsané ve veřejném rejstříku.

V práci byl zmiňován nejprve veřejný rejstřík, jehož součástí je obchodní rejstřík. Tato práce byla zaměřena na obchodní rejstřík, proto se pojem veřejný rejstřík v práci používal minimálně.

Pro názornou ukázkou, jak se osoba zapisuje do obchodního rejstříku, byla vybrána společnost s ručením omezeným. Tato forma společnosti je nejrozšířenější a při rekonstrukci v roce 2014 u ní proběhly nejrozsáhlejší změny, jako například snížení základního kapitálu na 1 Kč. U jiných forem podnikání nebyly změny zákona příliš výrazné. Pomocí metody kompilace byl popsán postup založení a vzniku společnosti s ručením omezeným. Dále pomocí porovnání se vymezily změny zapisovaných údajů v letech 1991 až do současnosti.

Druhá část práce byla věnována právní úpravě zahraničních obchodních rejstříků. Byla zde provedena analýza zahraniční legislativy v oblasti obchodního rejstříku a na základě analýzy byla provedena komparace právní úpravy vybraných zemí s obchodním rejstříkem v České republice.

V návaznosti na tuto metodu byla použita metoda dedukce, pomocí které se vyvozovaly závěry z jednotlivých srovnání obchodních rejstříků, a indukce, kdy byly na základě předchozích zjištění vyvozeny obecné závěry.

3 Vývoj obchodního rejstříku

3.1 Obchodní rejstřík v letech 1991 až 2014

Po revoluci v listopadu 1989 došlo k přeměně celé společnosti a hospodářství, a bylo nutné patřičně upravit a přizpůsobit právní úpravu. Jednalo se o významný legislativní přelom, kdy se přebudoval celý právní řád Československa. Obchodní i občanský zákoník odstranily nespravedlivou soustavu vlastnických vztahů, smlouva se stala základní metodou úpravy obchodních vztahů. Hospodářský zákoník a zákoník o mezinárodním obchodu byly nahrazeny obchodním zákoníkem. Tento zákoník zrovnoprávňoval všechny podnikatelské subjekty jak v jejich postavení na tuzemských, tak i mezinárodních obchodních vztazích (Kosina, 1991, str. 13 – 14).

Do konce roku 1991 existoval institut s názvem podnikový rejstřík, kam se zapisovaly veškeré právnické osoby. Zajímavostí je, že zápisy právnických osob prováděla až do roku 1989 jedna soudní tajemnice a v roce 1991 bylo potřeba již několik tajemníků a soudců (Holejšovský, J., 2003, str. 11 – 13).

Podnikový rejstřík se po změně právní úpravy přetransformoval 1. ledna 1992 do obchodního rejstříku. Obchodní rejstřík fungoval na podobném principu jako podnikový rejstřík. Největší změny v právní úpravě, která se týkala podnikového rejstříku, nastaly v uváděných údajích v zápise a v typu osob, které se povinně zapisují do rejstříku, protože se dříve do podnikového rejstříku zapisovaly jen právnické osoby.

3.1.1 Definice obchodního rejstříku a jeho principy

Obchodní rejstřík byl zákonem definován jako veřejný seznam podnikatelů, zejména právnických osob. Do tohoto rejstříku se zapisovaly zákonem stanovené údaje.

Nejprve byl obchodní rejstřík veden v písemné podobě u rejstříkových soudů. V roce 2007 bylo novelou obchodního zákoníku stanoveno, že lze vést obchodní rejstřík i v elektronické podobě.

Obchodní rejstřík je ze zákona (zákon č. 513/1991, §27) veden rejstříkovými soudy. Tyto soudy jsou krajskými soudy, kterým bylo svěřeno vedení obchodního rejstříku. Krajský soud v Praze je jediným soudem, který se nezabývá jeho vedením (Štenglová, I., 2005, str. 29 – 31).

Obchodní rejstřík byl založen na principu publicity, která může být dvojitá. Jedná se o princip materiální a formální. Odborná literatura nazývá materiální princip jako princip „dobré víry“. Může být pozitivní i negativní. Holejšov-

ský (2003) uvádí, že pozitivní princip „dobré víry“ znamená, že skutečnosti zapsané v obchodním rejstříku jsou účinné vůči každému ode dne jejich zveřejnění. Negativní princip „dobré víry“ znamená, že proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do obchodního rejstříku, nemůže ten, jehož zápis se týká, namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti.

Obchodní rejstřík byl postaven i na tvrzení, že každý má právo nahlížet do rejstříku a pořizovat si kopie a úředně ověřené výpisy (Holejšovský, J., str. 55 – 59).

3.1.2 Funkce a členění obchodního rejstříku

Obchodní rejstřík měl několik funkcí. Jednalo se o informativní funkci, korektivní funkci a funkci zajištění právní jistoty. Informativní funkce měla za cíl umožnit a usnadnit orientaci mezi podnikateli. Obchodní rejstřík poskytoval informace o okamžitém stavu subjektu komukoli a kdykoli. Korektivní funkce částečně zajišťovala platnost zásadních právních úkonů. Povinností rejstříkového soudu bylo zkoumat, zda byly splněny předpoklady k provedení zápisu vyžadované platnými právními předpisy. Funkce zajištění právní jistoty spočívala v tom, že rejstříkový soud zkoumal platnost úkonů vedoucích k zápisu do rejstříku. Díky tomu bylo zajištěno, že pokud nastala situace, kdy byl právní úkon v rozporu se zákonem, nedošlo k naplnění jeho účinnosti (Holejšovský, J., 2003, str. 8 – 11).

Z této charakteristiky vyplývá, že třetí osoba, která nahlížela do obchodního rejstříku, měla v právu oporu, mohla se odkazovat na výpis z obchodního rejstříku a přitom věděla, že údaje tam zapsané byly pravdivé.

Štenglová (2005) uvádí, že rejstřík byl složen ze sbírek listin a rejstříkových vložek. Rejstříkové vložky, které byly tvořeny z veškerých podnětů, návrhů a listinných důkazů, byly členěny do několika oddílů – oddíl A, oddíl B, oddíl C, oddíl Dr a oddíl Pr. Oddíl A byl oddílem, do kterého se zapisovaly veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, státní podniky a fyzické osoby. Oddíl B byl určen pro akciové společnosti. Do oddílu C se řadily společnosti s ručením omezeným. Oddíl Dr byl veden pro družstva a do oddílu Pr náležely příspěvkové organizace.¹

3.1.3 Záписy do obchodního rejstříku a jejich povaha

Do obchodního rejstříku se zapisovaly obchodní společnosti, družstva, státní podniky, příspěvkové organizace, zahraniční osoby a fyzické osoby stanovené zákonem.² Všechny obchodní společnosti, státní podniky a družstva mohly vzniknout jedině dnem zápisu do rejstříku.

¹ Více informací také viz Holejšovský, J. (2003).

² Přesná specifikace je v § 34 zákona č. 513/1991, Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Pokud výnosy nebo příjmy fyzických osob překročily nebo dosáhly za dvě po sobě následující účetní období v průměru 120 000 000 Kč, anebo fyzická osoba provozovala živnost průmyslovým způsobem, byla tato osoba povinná zapsat se do obchodního rejstříku.

Zápisy do obchodního rejstříku se prováděly na základě podání návrhu na zápis a následného pravomocného rozhodnutí rejstříkového soudu. Zápis byl proveden do deseti dnů od nabytí právní moci usnesení o obsahu zápisu (Holejšovský, J., 2003, str. 33).

Byly rozlišovány dva druhy zápisů do obchodního rejstříku, tzv. deklaratorní zápisy a konstitutivní zápisy. Konstitutivní zápisy byly charakteristické tím, že vznik, změna a zánik právních skutečností nastaly až zápisem do rejstříku. Deklaratorní zápisy pouze dokládaly skutečnosti, které nastaly bez ohledu na to, jestli byly zapsány v rejstříku (Štenglová, I., 2005, str. 17 – 18).³

Za řízení ve věcech obchodního rejstříku byl poplatník povinen uhradit soudní poplatky. Tato povinnost vznikla podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Výše poplatků za soudní řízení se v průběhu let měnila.

3.1.4 Základní zapisované údaje

V průběhu let docházelo k novelizacím obchodního zákoníku, díky kterým se měnily nejen povinně zapisované údaje v rejstříku. V roce 1992 byly povinně požadovány tyto údaje:

- a) identifikační číslo,
- b) předmět podnikání (činnosti),
- c) právní forma právnické osoby,
- d) jméno a bydliště osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členy, s uvedením způsobu, jakým jednají jménem právnické osoby,
- e) označení, sídlo a předmět činnosti odštěpného závodu, jméno vedoucího a jeho bydliště,
- f) jméno prokuristy a jeho bydliště,
- g) a jiné další skutečnosti.

V roce 2005 byly zápisy v rejstříku daleko podrobnější. Povinně se zapisovaly zejména tyto údaje:

- a) název firmy a sídlo
- b) předmět podnikání,
- c) právní forma právnické osoby,

³ Podrobněji jsou tyto účinky rozebrány v kapitole 3.2.9.

- d) u fyzické osoby rodné číslo nebo datum narození, nebylo-li jí rodné číslo přiděleno,
- e) identifikační číslo, které podnikateli přidělí rejstříkový soud; potřebná identifikační čísla sdělí rejstříkovému soudu příslušný orgán státní správy,
- f) jméno a bydliště nebo firma a sídlo osoby, která je statutárním orgánem právnické osoby nebo jeho členem, s uvedením způsobu, jak jedná jménem právnické osoby, a den vzniku, popřípadě zániku její funkce,
- g) jméno prokuristy a jeho bydliště s uvedením způsobu, jakým za podnikatele jedná,
- h) další skutečnosti, o kterých to stanoví právní předpis.

Tyto údaje byly zjištěny z totožného zákona č. 513/1991 Sb. Z uvedených údajů vyplývá, že zapisované údaje byly v roce 2005 daleko podrobnější a obsahovaly více informací nejen o společnosti, ale i o společnících a členech orgánů společnosti.

Vždy, když došlo k jakékoliv změně nebo zániku zapisované skutečnosti, například navýšení (snížení) základního kapitálu či změna společníka, neprodleně muselo dojít ke změně v zápise.

Pokud zapisované údaje v rejstříku neodpovídaly skutečnosti, byl zapisovaný subjekt povinován navrhnout u rejstříkového soudu změnu zápisu. Jestliže tak neučinil a rejstříkový soud to zjistil, byl rejstříkovým soudem upozorněn a vyzván k nápravě, aby nebyly třetí osoby uváděny v omyl.

Holejšovský (2003) uvádí, že pokud nastal nesoulad mezi zápisem a zveřejněnými údaji, mohly se třetí osoby na základě dobré víry odvolat na zveřejněné údaje, pokud ovšem zapsaná osoba neprokázala, že třetí osoba věděla o nepřesnosti zápisu.

3.1.5 Sbírka listin

V původním znění obchodního zákoníku se nevyskytoval pojem sbírka listin. Holejšovský (2003) ve své literatuře uvádí, že tento pojem byl zaveden roku 1996 pomocí jedné z novel obchodního zákoníku.⁴

Sbírka listin byla povinnou součástí obchodního rejstříku. V obchodním zákoníku byl výčet veškerých listin, které se musely zakládat. Jednalo se především o zakladatelské listiny, veškeré výroční zprávy a účetní závěrky a uzávěrky. Tyto

⁴ Novela obchodního zákoníku č. 142/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

listiny se nejdříve vedly u příslušného rejstříkového soudu v papírové podobě, později zákon umožňoval vést sbírku listin i v elektronické podobě.

Pokud nebyl založen ve sbírce listin dokument, který tam měl být, mohl soud udělit podnikateli, nebo vedoucímu organizační složky podniku, sankci. Jednalo se o sankci procesněprávní a sankci trestní (Holejšovský, J., 2003, str. 745).

3.2 Obchodní rejstřík po roce 2014

Obchodní zákoník, jehož součástí byl obchodní rejstřík, vznikl v době, kdy zákonodárci neměli zkušenosti s mezinárodním obchodem. Původní zákon si nedlouho po začátku své účinnosti vyžádal nejednu novelu. Postupem času tyto novely přinášely komplikace, protože se stávaly situace, kdy nebylo jasné, jakým právním předpisem se mají dané právní vztahy řídit. Toto je jeden z mnoha jiných důvodů, proč se začalo soukromé právo rekodifikovat (Obchodní korporace: Zrušení obchodního zákoníku, 2015, online).

Rekodifikace soukromého práva začala v roce 2000. Vznikly tři vzájemně formálně i věcně provázané zákony – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Trvalo dvanáct let, než byly tyto zákony dokončeny a přijaty. Obchodní zákon se stal zvláštním právním předpisem vůči obecné občanskoprávní úpravě. Zaměřuje se jen na obchodní společnosti a družstva. Cílem zákona o obchodních korporacích je učinit české obchodní právo konkurenceschopné vůči jiným právním řádům (Havel, B., 2012, str. 5).

V souvislosti s touto rekodifikací byl vyčleněn samostatně i zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, který se zabývá právní úpravou nejen obchodního rejstříku. Obecná pravidla platí pro všechny typy rejstříků. Jedná se o spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností. Tyto rejstřiky byly dříve upravovány obchodním zákoníkem a občanským soudním řádem, který také prošel závažnou proměnou⁵ (Hampel, P., Walder, I., 2014, str. XVII).

3.2.1 Definice veřejného rejstříku

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob definuje veřejný rejstřík jako rejstřík osob fyzických a právnických. Tento právní předpis reguluje, jak již bylo řečeno, spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně

⁵ Dnes je to zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

prospěšných společností. Dále se uvádí, že veřejný rejstřík je informačním systémem veřejné správy a musí být veden rejstříkovým soudem pouze v elektronické podobě (Havel a kol., 2015, str. 2 – 3).

Ze zákona vyplývá, že rejstříkovým soudem je místně příslušný (tj. osoba sídlí v jeho územním obvodu působnosti) krajský soud kromě Krajského soudu v Praze. Rejstříkový soud zveřejňuje zápisy do veřejného rejstříku, změny či výmazy z něj a ukládá listiny v elektronické podobě do sbírky listin (Hampel, P., Walder, I., 2014, str. 11).

3.2.2 Princip publicity

Stejně jako obchodní rejstřík v letech 1991 až 2013, je veřejný rejstřík založen na principu formální publicity a principu materiální publicity. Princip formální publicity nám říká, že každý má právo nahlížet do veřejného rejstříku bez ohledu na to, zda tyto údaje potřebuje či nepotřebuje. Zákon o veřejných rejstřících stanovuje, že se určité údaje se nezveřejňují, například rodné číslo. Každý má právo si pořídít úředně ověřený opis, který může vydávat jen příslušný rejstříkový soud (Havel a kol., 2015, str. 6 – 9).

Princip materiální publicity spočívá v tom, že údaje zapsané v rejstříku jsou právně závazné i v případě, že neodpovídají skutečnosti. Holejšovský (2003) nazval tento princip jako princip „dobré víry“. Rozlišujeme dvě stránky tohoto principu – pozitivní a negativní. Pozitivní stránka principu materiální publicity říká, že účinnost skutečností zapsaných ve veřejném rejstříku vůči všem je ode dne jejich zveřejnění. Negativní stránka principu materiální publicity znamená, že proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do obchodního rejstříku, nemůže ten, jehož zápis se týká, namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti. V tomto případě poskytuje zákon ochranu třetím osobám, ale jen v případě, že se neprokáže, že třetí osoba si byla vědoma nesouladu zápisu v rejstříku se skutečným stavem (Hampel, P., Walder, I., 2014, str. 24 – 25).

3.2.3 Obchodní rejstřík

Původní definice obchodního rejstříku zůstala zachována. Je to takový rejstřík, do kterého se zapisují obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby a zahraniční osoby. Návrh do tohoto rejstříku podává zapisovaná osoba bez zbytečného odkladu (Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících).

Fyzická osoba se povinně zapisuje do obchodního rejstříku, pokud přesáhla po 2 po sobě bezprostředně jdoucí období svými výnosy či příjmy částku 120 000 000 Kč. Jestliže tato fyzická osoba přestane splňovat tuto podmínku, může

podat návrh na výmaz z obchodního rejstříku (Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících).

3.2.4 Funkce a členění obchodního rejstříku

Rejstřík má informativní funkci, korektivní funkci a funkci zajištění právní jistoty⁶. To znamená, že obchodní rejstřík informuje třetí stranu a poskytuje jí právní oporu a jistotu, že uvedené informace v rejstříku jsou aktuální a správné.

V průběhu let ani s přijetím nového zákona se obecný charakter funkce rejstříku nezměnil. Obchodní rejstřík je stejně jako předtím členěn do několika oddílů. Oddíl A je určen pro komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti, do oddílu B se řadí akciové společnosti, v oddílu C lze najít společnosti s ručením omezeným, do oddílu Dr náleží družstva a oddíl Pr je určen pro příspěvkové organizace.

3.2.5 Návrh na zápis do obchodního rejstříku

Zákon nařizuje, že návrh na zápis u jednotlivých společností podávají všichni společníci (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost), jednatelé (společnost s ručením omezeným), členové představenstva či statutární ředitel (akciová společnost) a členové představenstva či předseda družstva (družstvo).

Jestliže údaje zapsané ve veřejném rejstříku neodpovídají skutečnosti, musí osoba, jíž se to týká, neprodleně podat návrh na změnu.

Návrh na změnu či výmaz z obchodního rejstříku podává osoba, které se zápis týká, nebo její zástupce. Třetí osoba nemůže zasahovat do rejstříkového řízení (Havel a kol., 2015, str. 146).

V kapitole, Základní zapisované údaje, byly uvedeny základní údaje zapisované do obchodního rejstříku v roce 1992 a 2005. Zde je pro srovnání uvedeno, jaké základní údaje jsou požadovány dnes:

- a) jméno a sídlo,
- b) předmět činnosti,
- c) právní forma právnické osoby,
- d) den vzniku či zániku právnické osoby,
- e) datum narození, rodné číslo, místo pobytu či bydliště u fyzické osoby,
- f) identifikační číslo, které podnikateli přidělí rejstříkový soud,
- g) název statutárního orgánu, počet jeho členů, jméno a bydliště osoby, která je jeho členem, s uvedením způsobu, jak jedná jménem právnické osoby, a den vzniku, popřípadě zániku její funkce,

⁶ Více viz podkapitola 3.1.5 Funkce obchodního rejstříku.

- h) má-li být zřízen kontrolní orgán, jeho název, počet jeho členů, jméno a bydliště osoby, která je jeho členem,
- i) jméno prokuristy a jeho bydliště s uvedením způsobu, jakým za podnikatele jedná,
- j) údaj, jestli má právnická osoba zapsán status veřejné prospěšnosti, kdy jí byl přiznán či odebrán, a důvod, proč byl odebrán,
- k) další skutečnosti, o kterých to stanoví právní předpis,
- l) den, k němuž byl zápis proveden.

Tyto údaje lze najít v zákoně o veřejných rejstřících v § 25. Pro jednotlivé obchodní společnosti, družstva, fyzické osoby, státní podniky a zahraniční osoby je dále specifikováno, jaké další údaje musí daná osoba uvést do obchodního rejstříku.

Z uvedených výčtů je patrné, že v průběhu let jsou nároky na požadované údaje o zapisovaných osobách vyšší. Zapisované údaje jsou podrobnější. Třetí osoby tak mají daleko lepší přístup k informacím o společnostech, se kterými chtějí spolupracovat. Mají také větší oporu v zápise a o hodně lepší právní jistotu.

3.2.6 Sbírka listin

Sbírka listin je povinnou součástí veřejného rejstříku. Zákon přesně stanovuje, jaké listiny se musejí zakládat u rejstříkového soudu. Jedná se zejména o zakladatelské listiny, rozhodnutí o volbě jmenování či odvolání funkce osob, výroční zprávy, rozhodnutí o zrušení právnické osoby, rozhodnutí soudu, rozhodnutí valné hromady a rozhodnutí správní rady. Výčet těchto listin je velice dlouhý, protože se týká všech typů rejstříků, které jsou součástí veřejného rejstříku.

Orientace v zákoně o veřejných rejstřících je o něco horší než v původní legislativě, protože jsou zde nejprve obecné náležitosti všech rejstříků, kde jsou informace pro všechny veřejné rejstříky stejné. Až v další části jsou veřejné rejstříky vyčleněné samostatně. Informace o sbírce listin jsou obsaženy ve společné části zákona a pro osobu, která nemá zkušenosti, je obtížné zjistit, která požadovaná listina je určena pro konkrétní typ zapisované osoby.

3.2.7 Řízení ve věcech veřejného rejstříku

Jak již bylo řečeno dříve, v rejstříkových věcech rozhodují rejstříkové soudy. Rejstříkový soud je krajský soud mimo Krajského soudu hlavního města Prahy. Tyto soudy vedou veřejný rejstřík a sbírku listin a schvalují či zamítají návrhy na zápis do rejstříku. Řízení ve věcech veřejného rejstříku probíhá u místně příslušného soudu, tj. tam, kde sídlo společnosti nebo bydliště fyzické osoby spadá

do působnosti daného krajského soudu (Hampel, P., Walder, I., 2014, str. 219). Například právnická osoba se sídlem ve Znojmě podává návrh na zahájení řízení u krajského soudu v Brně.

Řízení ve věcech veřejného rejstříku se zahajuje tehdy, když je podán návrh. Jestliže má být dosažena pouze shoda mezi zápisem a skutečností, návrh se podávat nemusí. Návrh se může podat v listinné nebo elektronické podobě (Lavický, P. a kol., 2015, str. 849 – 851).

Jestliže nebyly dodrženy podmínky zápisu, soud tento návrh odmítne. Jednou z podmínek zápisu je například to, že návrh na zápis musí podat osoba, která je k tomu oprávněná. V roce 2005 byl zaveden registrační princip (Lavický, P. a kol., 2015, str. 873).

Nový zákon o veřejných rejstřících povoluje provedení zápisu nejen soudem, ale i notářem. Takovýto zápis je označován jako přímý zápis, protože je notář vykonavatelem veřejné moci a nevydává rozhodnutí. Jeho činnost je pouze úředním postupem. Výhodou přímého zápisu je urychlení zápisu do veřejného rejstříku. Notář může provést zápis na základě ústní žádosti, kdy pouze vyhotoví o této žádosti záznam.

Tato právní úprava je kritizována, protože jediná osoba má příliš mnoho pravomocí a může dojít ke konfliktu zájmů. Podmínky zápisu notářem jsou přesně vymezeny zákonem o veřejných rejstřících. Tyto podmínky se musí splnit všechny zároveň (Lavický, P. a kol., 2015, str. 927 – 928).

Všechny úkony týkající se prvotního zápisu, úpravy zápisu či likvidace společnosti jsou zpoplatněny. Povinnost uhradit poplatky vzniká návrhovateli podáním návrhu na zahájení řízení a uložením povinnosti soudem uhradit poplatek. Touto problematikou se zabývá poplatkový zákon.⁷

3.2.8 Retroaktivita

Veškeré změny zákona mají retroaktivní charakter. Osoby musí přizpůsobit svůj zápis v obchodním rejstříku tak, aby odpovídal skutečnosti a zároveň vyhovoval požadavkům zákona. Každá taková změna navíc znamená určitou finanční zátěž pro tyto osoby, protože každá změna zápisu je zpoplatněna. Poplatky se v průběhu času mění v závislosti na nejnovějším ustanovení zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Záleží, kdy zákon či jeho novela nabude platnosti a v závislosti na tomto údaji má pak subjekt určitou dobu na to, aby provedl změny v zápise. Když vstoupil v platnost zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, měly zapisované osoby 6 měsíců na to, aby upravily

⁷ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

svoje společenské smlouvy a zápisy v obchodním rejstříku. Pokud tak neučinily, byly vyzvány rejstříkovým soudem, aby upravili svoje zápisy. Pokud ani tak nerea-govali, byly vyňaty z obchodního rejstříku a v důsledku toho zlikvidovány.

Společnost KPMG Legal provedla v roce 2015 průzkum o dopadech nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. V tomto výzkumu se zkoumala i spokojenost respondentů s těmito zákony. Z průzkumu například vyplynulo, že 40 % respondentů je s novou legislativou spokojeno, 23 % respondentů pociťuje negativní dopady a 80 % společností se přizpůsobilo nové legislativě (BusinessInfo.cz, 2015).

3.2.9 Fakultativní a konstitutivní účinky zápisů

Holejšovský (2003) uvádí, že zápis do obchodního rejstříku je dvojí povahy – konstitutivní a deklaratorní. Konstitutivní povaha zápisů spočívá v tom, že právní skutečnost nastává zápisem do obchodního rejstříku. Jedná se zejména o vznik, změnu a zánik práv a povinností, například zvýšení/snížení základního kapitálu, změna smlouvy apod.

Deklaratorní povaha zápisů se zakládá na situaci, kdy právní účinky nejsou vázány na zápis do obchodního rejstříku, zápis pouze potvrzuje danou skutečnost, například valná hromada nejprve zvolí likvidátora společnosti a teprve poté jej zapíše do obchodního rejstříku (Holejšovský, J., 2003, str. 63).

Tyto dvě povahy zápisů mají vliv na právní jistotu⁸ nejen podnikatelů, ale i spotřebitelů. Konstitutivní povaha zápisů se dotýká principu materiální publicity (dobré víry). Ten, kdo jedná v důvěře v zápis v obchodním rejstříku, se na něj může odvolávat a protistrana nemůže namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti. Koldrt (2012) uvádí, že povaha konstitutivních zápisů se zakládá na právním pravidlu „co není v rejstříku, to neexistuje“. Tato možnost odvolat se na princip materiální publicity je ale omezena, protože osoba, která se takto odvolává, musí prokázat, že jí nebyl známý jiný stav, než je ten, který je zapsán v rejstříku.

Deklaratorní účinky, jak již bylo řečeno, se do rejstříku zaznamenávají až poté, co skutečnosti nastanou. Subjekty mají na rozdíl od deklaratorních účinků možnost se odvolávat nejen na zápis v rejstříku, ale i na skutečnou situaci (Koldrt, K., 2012, str. 49).

U konstitutivních účinků zápisu má třetí strana právní jistotu, že zapsaný stav v obchodním rejstříku odpovídá skutečnosti, protože právní účinky dané skutečnosti nastávají až jejich zápisem. Je zde daleko vyšší právní jistota podnikatelů i spotřebitelů.

⁸ Právní jistota znamená, že každý má v právu oporu, a že nebude rozhodováno podle jiných skutečností.

U deklaratorních účinků zápisu je právní jistota menší, právní účinky jsou již platné a pozdější zápis pouze potvrzuje danou skutečnost. Zápis v určitém čase nemusí být úplně aktuální.

Pro třetí osoby je proto podstatné vědět, kdy a jaké skutečnosti nabývají právní moci. Například aby byly platné změny stanov, musejí být nejprve zapsány do rejstříku. Právní jistota třetích stran je vyšší, protože platí pouze to, co je ve veřejném rejstříku zapsáno. Pokud společnost není schopna platit své závazky a je zahájeno insolvenční řízení, nejprve se určí správce insolvence a teprve poté se provede deklaratorní zápis do obchodního rejstříku. Právní jistota třetích stran je nižší, protože zápis v obchodním rejstříku nemusí být aktuální – zápis se provádí s určitým zpožděním.

3.3 Shrnutí

Po revoluci v roce 1989 bylo potřeba pozměnit zákony týkající se soukromého práva a vlastnictví. Za minulého režimu bylo soukromé vlastnictví téměř potlačeno a po změně společenství a hospodářství byla právní úprava v této oblasti nedostatečná. Zákonodárci tento problém vyřešili tak, že zrušili starý obchodní zákoník a vytvořili nový (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník). Tento zákoník byl pro Českou a Slovenskou republiku společný.

Největší změny proběhly v oblasti soukromého práva. Po revoluci mohl začít každý podnikat. Bylo nutné vést evidenci obchodních společností, družstev a obecně všech podnikatelů. Díky tomu se zjistilo, že původní podnikový rejstřík je nedostatečný, proto byl zrušen a vytvořen nový obchodní rejstřík.

Byly vyšší požadavky na dostupnost informací o zapisovaných osobách. Nejprve byl tento rejstřík veden v papírové podobě u rejstříkových soudů. Součástí obchodního rejstříku nebyla ani sbírka listin. Díky absenci sbírky listin byla dotčena právní jistota podnikatelů i spotřebitelů. O několik let později, po vydání obchodního zákoníku, byla vydána novela, která stanovovala povinnost rejstříkovým soudům vést sbírku listin, do které se zakládaly zejména společenské smlouvy a účetní závěrky. Zvýšila se díky tomu právní jistota. Nejprve byla sbírka listin vedena stejně jako celý obchodní rejstřík v papírové podobě. Po roce 2000 jedna z dalších novel umožňovala vést obchodní rejstřík a veškeré jeho náležitosti v elektronické podobě.

V průběhu let se zjišťovalo, že některé požadavky obchodního zákoníku nebyly dostatečné a proto čeští zákonodárci vydávali další a další novely. Po téměř dvaceti letech byla právní úprava týkající se obchodních společností a rejstříků tak roztržštěná, že bylo nutné provést rekonstrukci.

Pro srovnání, na Slovensku je stále platný obchodní zákoník, který vznikl v roce 1991 a byl společný. Zajímavé je, že v České republice bylo vydáno téměř 100 novel týkajících se úpravy obchodního zákoníku a na Slovensku bylo vydáno necelých 50 novel a jejich právní úprava zdaleka není tak roztržštěná, jako byla u nás.

Od roku 2014 je u nás platný nový občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích. V souvislosti s touto úpravou byl vyčleněn ze zákona o obchodních korporacích obchodní rejstřík, který se stal součástí nového zákona o veřejných rejstřících. Došlo ke sjednocení právní úpravy všech typů veřejných rejstřků.

Obchodní rejstřík si zachoval svoji původní definici a je stále založen na stejných principech a funkcích, jako obchodní rejstřík po revoluci. V průběhu let byly informace obsažené v obchodním rejstřiku nedostačující. Bylo nutné postihnout tyto nedostatky, proto se právní úprava stala složitější.

4 Zodpovězení hlavní výzkumné otázky

Hlavním cílem práce bylo zodpovědět na otázku, zda je právní úprava obchodních rejstříků komplikovanější a náročnější na právní vědomí podnikatelů. Dříve byl obchodní rejstřík součástí obchodního zákoníku. Ze začátku neexistovala sbírka listin a zapisované údaje byly méně podrobné, než je tomu v současnosti. Zákony byly méně komplikované a přehlednější.

Po rozsáhlé rekodifikaci soukromého práva se úplně změnila právní úprava obchodního rejstříku. Vyhledávání informací v zákoně o veřejných rejstřících je komplikovanější, protože jsou zde obsaženy veškeré veřejné rejstříky. Zapisované údaje jsou podrobnější. Při rekodifikaci museli navíc podnikatelé pozorně sledovat novou právní úpravu a přizpůsobit se jí.

Na výzkumnou otázku lze tedy odpovědět kladně. Zápisy do obchodního rejstříku jsou komplikovanější a náročnější na právní vědomí zapisovaných podnikatelů.

5 Společnost s ručením omezeným

Ministerstvo spravedlnosti ČR uvádí, že společnost s ručením omezeným je nejpoužívanější formou obchodní společnosti. Zákon o obchodních korporacích (na rozdíl od dnes již neplatného obchodního zákoníku) dovoluje společníkům vlastnit více než jeden podíl v různých společnostech. Navíc, jestliže společník nebude souhlasit s některým z vybraných rozhodnutí valné hromady, bude přikládána váha hlasům podle výše vkladu každého společníka při tomto rozhodování. Došlo i ke snížení základního kapitálu z 200 000 Kč pouze na 1 Kč. V důsledku toho se snížila bariéra vstupu společnosti na trh (Nový občanský zákoník: Společnost s ručením omezeným, 2015).

Tato forma podnikání je velice oblíbená, protože podnikatelé mají ze zákona různé výhody oproti ostatním formám společností. Využívají ji nejvíce malí a střední podnikatelé. V důsledku rozsáhlé rekonstrukce soukromého práva proběhly u společnosti s ručením omezeným významné změny (Růžicková, E., 2015, str. 15).

Výhodou společnosti s ručením omezeným je omezené ručení společníků a jednodušší vnitřní struktura. Všichni společníci jsou známí, protože musí být uvedeni v obchodním rejstříku. Další výhodou je rychlost založení - je to problematika několika málo dnů (Krčálová, V., 2015 str. 8).

Společnost s ručením omezeným musí projít dvěma fázemi, aby vůbec mohla začít fungovat. Jedná se o fázi založení a fázi vzniku. Tyto dvě fáze se z pohledu práva od sebe liší. Ve fázi založení společnosti se sepisuje společenská smlouva a splácí základní kapitál. Fáze vzniku společnosti vzniká v době, kdy společníci podají návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku. Jakmile soud návrh schválí a provede zápis do rejstříku, vznikne společnost jako právnická osoba (Krčálová, V., 2015, str. 9).

Při zakládání společnosti je nutné sepsat společenskou smlouvu (více společníků) nebo zakladatelskou smlouvu (společnost s jedním vlastníkem). Zákon o obchodních korporacích i nový občanský zákoník vymezují, jaké náležitosti by měla smlouva obsahovat. Jedná se zejména o:

- firmu společnosti⁹,
- předmět podnikání,
- určení společníků,
- určení druhu podílu,
- výši vkladu připadající na podíl,
- výši základního kapitálu,

⁹ Firma společnosti je jméno právnické osoby, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku.

- počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost.

Tyto smlouvy jsou individuální a záleží na dohodě mezi společníky, jaké pravomoce budou mít, jaký bude základní kapitál společnosti. Některé údaje mohou být ze smlouvy vypuštěny, například určení správce vkladů či informace o vkladové povinnosti zakladatelů a datum jejich splatnosti.

Firma je založena podpisem společenské smlouvy. Ale aby mohla vzniknout, musí být zapsána v obchodním rejstříku. Jak již bylo řečeno dříve, zápis do rejstříku probíhá na základě podání návrhu na zápis, který podává oprávněná osoba. Zapisované údaje v obchodním rejstříku vychází z údajů, které se povinně zapisují do společenské smlouvy.

Pro srovnání je zde uvedeno, jaké informace byly požadovány v původním obchodním zákoníku a jaké informace jsou požadovány dnes.

Zapisované údaje v roce 1992 dle původního znění obchodního zákoníku (zákon č. 513/1991):

- a) identifikační číslo,
- b) předmět činnosti,
- c) právní forma právnické osoby,
- d) jméno a bydliště osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členy, s uvedením způsobu, jakým jednají jménem právnické osoby,
- e) označení, sídlo a předmět činnosti odštěpného závodu, jméno vedoucího a jeho bydliště,
- f) jméno prokuristy a jeho bydliště,
- g) další skutečnosti, stanoví-li to zákon,
- h) jména a bydliště společníků, popř. obchodní jméno či název a sídlo právnické osoby jako společníka,
- i) výše základního jmění,
- j) výše vkladu každého společníka, rozsah jeho splacení,
- k) jména a bydliště členů dozorčí rady.

V této době neexistovala sbírka listin, která je dnes povinnou součástí veřejného rejstříku.

Zapisované údaje v roce 2015 dle původního znění nového zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (zákon č. 304/2013):

- a) jméno a sídlo,
- b) předmět činnosti,
- c) právní forma právnické osoby,
- d) den vzniku a zániku právnické osoby,
- e) identifikační číslo,

- f) název statutárního orgánu, počet členů, jméno a bydliště, způsob jednání za s. r. o., den vzniku a zániku funkce,
- g) je-li zřízen kontrolní orgán, jeho název, počet členů, jméno a bydliště, den vzniku a zániku funkce,
- h) jméno prokuristy a jeho bydliště s uvedením způsobu, jakým za podnikatele jedná,
- i) údaj, jestli má společnost status veřejné prospěšnosti,
- j) výše základního kapitálu,
- k) výše vkladu každého společníka,
- l) jména a bydliště společníků, popř. obchodní jméno či název a sídlo právnické osoby jako společníka,
- m) druh podílu a popis práv a povinností s ním spojených,
- n) den, k němuž byl zápis proveden.

Z uvedeného výčtu vyplývá, že vzrůstají požadavky na podrobnější informace o společnosti, aby se zvýšila informovanost potřebných státních orgánů a zvýšila právní jistota třetích stran.

Součástí obchodního rejstříku je sbírka listin, do které zapisované osoby musejí ze zákona vkládat stanovené dokumenty. Sbíрка listin společnosti s ručením omezeným musí obsahovat zejména tyto dokumenty:

- a) zakladatelské listiny – společenská či zakladatelská smlouva,
- b) rozhodnutí o volbě či jmenování, odvolání funkce osob, které jsou členy statutárního orgánu,
- c) výroční zprávy,
- d) účetní závěrky,
- e) rozhodnutí o změně stanov – například snížení či navýšení základního jmění,
- f) rozhodnutí o zrušení právnické osoby.

Se zakládáním společnosti jsou spojeny i výdaje, které jsou spjaty se zakládáním a zápisem společnosti do obchodního rejstříku, úpravou zápisu či likvidace společnosti. V roce 1992 činil poplatek za první zápis právnické osoby 3 000 Kč, v roce 2003 byl ve výši 5 000 Kč a v současné době první zápis společnosti s ručením omezeným stojí 6 000 Kč (zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích v původním znění a ve znění pozdějších změn a předpisů).

6 Obchodní rejstříky v zahraničí

Tato část práce je věnována porovnání zahraniční a české legislativy týkající se úpravy obchodního rejstříku a souvisejících právních předpisů.

6.1 Rakousko

Rakousko je jednou ze zemí, které sousedí s naší republikou. Tyto dvě země mají část společné historie. V 16. století se české země staly součástí Habsburské monarchie, později Rakousko-Uherska a v roce 1918 se Česko od Rakouska oddělilo a vyhlásilo samostatný stát.

I když už dávno nejsme jedním státem, Češi a Rakušané spolu velmi čile obchodují. Spousta malých firem na Znojemsku má obchodní partnery v Rakousku a Rakušané podporují a odebírají výrobky od Čechů.

Česká a rakouská právní úprava byly do roku 1918 totožné, protože šlo o jeden územní celek. Po 1. světové válce se ale tyto země rozdělily. Každá země si začala budovat svoje právní systémy. S každou další novelou zákona a s každým novým zákonem se právní úprava Čechů a Rakušanů více odlišovala. Dnes je tomu přibližně 100 let, kdy tyto dvě země měly společnou legislativu.

V České republice vznikají nové a nové zákony, kterými se subjekty musí řídit. V Rakousku ale naopak stále platí zákony, které vznikly ještě za císaře Františka Josefa I., například obchodní zákoník v originálním názvu „Unternehmensgesetzbuch“ vznikl v roce 1897.

6.1.1 Obchodní rejstřík v Rakousku

Právní předpisy týkající se obchodního rejstříku jsou Firmenbuchgesetz (zákon o obchodním rejstříku) a Unternehmensgesetzbuch (obchodní zákoník). Firmenbuchgesetz vymezuje pojem obchodní rejstřík, dále osobu, která má povinnost se zaregistrovat do rejstříku, jaké náležitosti musí rejstřík obsahovat, kým je veden a mnoho dalších informací.

Obchodní rejstřík je seznam ekonomických subjektů, které mají povinnost zapisovat skutečnosti stanovené zákonem. Je tvořen „hlavní knihou“ (Hauptbuch) a sbírkou listin (Urkundensammlung). Do „hlavní knihy“ se zapisují například veškeré obchodní společnosti, finanční instituce, evropské společnosti a družstva.

V zákoně jsou uvedeny veškeré náležitosti, které musí být zapsány v obchodním rejstříku, například registrační číslo společnosti, název společnosti, právní forma podnikání, sídlo, datum uzavření společenské smlouvy, jméno a datum narození podnikatele, společníků, prokuristy a jejich pravomoce, dohoda o odpovědnosti a mnohé jiné údaje. Zákon uvádí i speciální položky, které se zapi-

sují do rejstříku, jedná se například o manželské smlouvy, správce závěti, a mnoho jiných. V případě rušení společnosti, musí být v rejstříku veden záznam o likvidaci a likvidátorech.

Do sbírky listin se musí zařazovat například společenská smlouva a další listiny, ze kterých zápis v obchodním rejstříku vychází, například veškeré dohody společníků a jejich rozhodnutí, změny stanov, účetní závěry a uzávěrky a jiné.

6.1.2 Změny v zápise s. r. o. v obchodním rejstříku

Do obchodního rejstříku se musí zapisovat veškerá rozhodnutí společníků a změny stanov, tj. navýšení či snížení základního kapitálu, který ale nesmí klesnout pod zákonem stanovenou hranici (GmbH).

Obchodní rejstřík je veden soudy. Registrace do rejstříku probíhá u příslušného soudu, v jehož obvodu se sídlo společnosti nachází a návrh na zápis musí být podán písemně.

Unternehmensgesetzbuch ukládá všem subjektům povinnost publikovat změny v zápise po schválení soudem v „Úředním věstníku Wiener Zeitung“ (Amtsblatt zur Wiener Zeitung) nejpozději do dvou měsíců od data schválení.

Na webovém portálu Evropské unie se doporučuje před začátkem podnikání v jiném státě obrátit se na příslušné kontaktní místo v daném státě, kde lze získat informace o platných předpisech (Vaše Evropa: EU – Zahájení podnikání, 2016).

Ze zákona může do rejstříku nahlížet každý. Přístup do obchodního rejstříku lze získat jen prostřednictvím jedné z jedenácti firem, které uzavřely smlouvu s ministerstvem spravedlnosti. Tento přístup je ale zpoplatněn. Osoba, která chce nahlížet do rakouského obchodního rejstříku, se musí zaregistrovat a uhradit poplatek u jedné z těchto firem a pak má teprve do rejstříku přístup. Seznam těchto firem lze nalézt na webovém portálu www.justiz.gv.at (Die österreichische Justiz: Die Firmendatenbank, 2009).

6.1.3 Zápis zahraniční společnosti s ručením omezeným

Z pohledu zahraniční osoby se do obchodního rejstříku zapisuje každý, kdo chce mít na území Rakouska hlavní sídlo firmy, nebo si chce založit pobočku a má hlavní sídlo v cizině. Návrh na zápis do rejstříku podává písemně osoba, která je k tomu oprávněná.

Webový portál BusinessInfo.cz (2009) uvádí zjednodušený postup zakládání nové společnosti s ručením omezeným. Nejprve musí subjekt požádat o potvrzení hospodářské komory, že je zakládána společnost nová. Poté je potřeba získat notářské ověření společenské smlouvy. Dále se musí složit na bankovní účet zá-

kladní kapitál v minimální výši 35 000 EUR, zaregistrovat se u rejstříkového soudu a podat oznámení do Wiener Zeitung. Subjekt se musí zaregistrovat na daňovém úřadu a následně zaregistrovat i zaměstnance u sociálního zabezpečení. Na závěr se musí společnost zaregistrovat na městském úřadě. Celý proces v roce 2009 trval přibližně 4 – 5 týdnů a náklady se pohybovaly ve výši 1 200 – 1 700 EUR. Novější údaje se nepodařilo dohledat.

6.1.4 Dílčí shrnutí

Problematika založení společnosti, umístění hlavního sídla či pobočky v Rakousku je velice složitá. Pro osobu, která nezná rakouský právní systém je takováto činnost velice náročná, téměř nemožná. Je potřeba vše konzultovat s právníky, aby nedocházelo k různým nedorozuměním či dokonce k porušení zákona. Je potřeba navštívit i příslušná kontaktní místa, kde lze získat co nejvíce informací o platných právních předpisech. Musí se počítat i s výdaji na zjišťování těchto informací, na poplatky soudů, či na zaplacení právníků.

6.2 Slovensko

Česká republika a Slovenská republika byly spojeny již od dob Rakousko-Uherska. Až do roku 1993 měly Česko a Slovensko stejnou legislativu. Současný slovenský obchodní zákoník je stále veden pod označením zákon č. 513/1991 Sb., obchodný zákoník, jako tomu bylo ještě nedávno i u nás. Je velmi zajímavé porovnat českou a slovenskou legislativu po více než dvaceti letech.

Na rozdíl od České republiky je na Slovensku stále platný zákon č. 513/1991 Sb., obchodný zákoník, který byl v původním znění pro obě republiky společný.

6.2.1 Obchodní rejstřík na Slovensku

Slovenský obchodní zákoník definuje obchodní rejstřík jako veřejný seznam zapisovaných údajů, jehož součástí je sbírka listin. Do obchodního rejstříku se povinně zapisují obchodní společnosti a družstva, evropské společnosti, zahraniční osoby a fyzické osoby, kterým to nařizuje zákon.

Návrh na zápis do rejstříku podává zapisovaná či oprávněná osoba. Může být podán třemi způsoby:

1. na předepsaném tiskopise,
2. elektronicky,
3. prostřednictvím kontaktního místa.

S návrhem na zápis se podávají i listiny, ze kterých vyplývají údaje zapisované do rejstříku. Tyto listiny se podávají v prvním případě v listinné podobě a ve druhém případě elektronicky. Návrh prostřednictvím kontaktního místa je příslušným úřadem podán elektronicky, proto se i požadované listiny zasílají na rejstříkový soud elektronicky.

Zákon č. 530/2003 Z. z., o obchodnom registri přesně vymezuje, jaké údaje se musí do obchodního rejstříku zapisovat. Jedná se zejména o:

- a) název,
- b) identifikační číslo,
- c) předmět činnosti,
- d) právní formu,
- e) údaje o statutárním orgánu,
- f) údaje o prokuristovi a jeho pravomocích,
- g) údaje o dozorčím orgánu.

Zákon dále vymezuje, jaké dokumenty musí obsahovat sbírka listin. Zapisovaná osoba musí do obchodního rejstříku bez zbytečného odkladu zařadit zejména společenskou smlouvu a její změny, listiny, na kterých jsou údaje o společnících a jejich funkcích, listiny, které dokazují udělení živnostenského oprávnění, účetní závěrky, rozhodnutí soudu a mnoho dalších.

Zahraníční osoba, která se zapisuje do slovenského obchodního rejstříku, musí mít v rejstříku zapsáno označení firmy, sídlo pobočky, identifikační číslo, předmět podnikání a údaje o organizační složce podniku. Do sbírky listin musí zakládat účetní závěrky, zakladatelskou listinu, potvrzení o zápisu zahraniční osoby do obchodního rejstříku a další¹⁰.

Na Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky lze najít formuláře pro návrh na zápis či změnu zápisu pro listinnou i elektronickou podobu pro všechny formy podnikání.

Slovenský rejstříkový soud, stejně jako český, prověřuje, zda předložený návrh na zápis podala oprávněná osoba, zda je úplný a správný a zda byly předloženy veškeré listiny. Když jsou splněny všechny náležitosti, provede rejstříkový soud zápis do obchodního rejstříku nejpozději do 30 dnů od podání návrhu. Každý má právo nahlížet do obchodního rejstříku a do sbírky listiny, ale musí zaplatit poplatek ve výši 3 EURA.

¹⁰ Přesný výčet lze najít v zákoně o obchodnom registri.

6.2.2 Dílčí shrnutí

Slovenská legislativa je i téměř po 20 letech od rozdělení s českou legislativou velice podobná. Samozřejmě byly vydány rozdílné novely týkající se obchodního zákoníku a zákony o rejstřících byly vydány v různých letech, ale princip zápisu do obchodního rejstříku a zakládání společností je velmi podobný. V současné době se může zdát, že Slovensko má přehlednější legislativu týkající se zápisů do obchodního rejstříku, protože má pro každý rejstřík samostatný zákon. Čeští zákonodárci stvořili jeden veřejný rejstřík, jehož součástí je obchodní zákoník. Slovenský zákon o obchodním rejstříku je mnohem přehlednější, než český zákon o veřejných rejstřících.

I když jsou tyto dva právní systémy velice podobné, je pro zahraniční osoby potřeba konzultovat právní úkony s příslušnými kontaktními místy, aby nedocházelo k různým nedorozuměním či porušení zákona.

6.3 Německo

Německo je další sousední zemí České republiky. V současnosti je Německo jedním z nejvýznamnějších členských států Evropské unie a i přes obrovské problémy s migrací je tento stát stále pokládán ostatním zemím za vzor.

Německo je spolkovou zemí a díky tomu má odlišný právní systém. Jsou zde vydávány spolkové zákony, které mají přednost před všemi ostatními zákony a jsou platné pro všechny spolkové země, a zemské zákony platící pouze v zemi, která je vydala (Portál evropské e-justice, 2013).

6.3.1 Obchodní rejstřík v Německu

Právní úpravu obchodního rejstříku upravují zejména obchodní zákoník (Handelsgesetzbuch) a nařízení o zřízení a vedení obchodního rejstříku (Handelsregisterverordnung). Návrh na zápis do rejstříku je upraven v zákonech týkajících se jednotlivých druhů společností (například zákon o společnosti s ručením omezeným – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung). V zákonech není stanovena definice obchodního rejstříku, pouze z něj vyplývá. Jedná se o veřejný seznam zapisovaných subjektů – právnických osob a živnostníků.

Německý obchodní rejstřík je veden okresními soudy v elektronické podobě. Rejstřík se skládá ze dvou oddílů – oddíl A, oddíl B. Oddíl A je určen pro živnostníky, obchodní společnosti s ručením omezeným, které mají jednoho vlastníka, komanditní společnosti a evropské hospodářské a zájmové společnosti. Do oddílu B se zapisují akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným.

Nařízení o zřízení a vedení obchodního rejstříku stanovuje náležitosti, které se zapisují do rejstříku, pro každý oddíl zvlášť. Do oddílu A se zapisuje například identifikační číslo, název společnosti a jeho sídlo, údaje o správní radě, údaje o likvidátorech, právní forma společnosti, den zápisu a umístění společnosti do oddílu (zde konkrétně oddíl A).

Oddíl B obsahuje na rozdíl od oddílu A navíc údaje o výši základního kapitálu, datum podpisu společenské smlouvy, obecný systém pro zastupování právnické osoby a další.

Součástí obchodního rejstříku jsou i sbírky listin, které obsahují například stanovy právnických osob a dokumenty, podle kterých se řídí jmenování členů představenstva a určují jejich pravomoce. Tyto dokumenty jsou rovněž vedeny v elektronické podobě.

Německý obchodní zákoník dává spolkovým zemím možnost, aby si vytvořily podrobnější právní předpisy o elektronickém vedení obchodního rejstříku, elektronickém ukládání dokumentů a jejich skladování.

Na rozdíl od českého, rakouského a slovenského obchodního rejstříku, je v německém rejstříku povoleno zapisovat subjekty v úředním jazyce jakéhokoliv členského státu Evropské unie. Německá legislativa se přizpůsobila záměru Evropské unie o sjednocení národních obchodních rejstříků na evropské úrovni. Česká, slovenská a rakouská legislativa jsou tomu prozatím přizpůsobeny méně.

6.3.2 Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným

Návrh na zápis podává zapisovaná osoba u soudu, v jehož obvodu působení má sídlo. Žádost musí obsahovat společenskou smlouvu a dokument obsahující seznam společníků (jméno, příjmení, datum narození, bydliště) a výši jejich vkladů. Jestliže nejsou splněny náležitosti, které jsou potřebné pro zápis subjektu do rejstříku, soud návrh zamítne.

6.3.3 Dílčí shrnutí

Vyhledávání německých zákonů je daleko komplikovanější než vyhledávání českých či slovenských. Vyskytl se velice závažný problém s přesnou formulací názvu zákonů, aby se mohly vyhledat. Velice často docházelo k situaci, kdy vyhledávač našel rakouské zákony. Je zde obrovská jazyková bariéra pro ty osoby, které se německy sice dorozumí, ale neovládají odbornou právnickou němčinu.

Opět je zde důležité vyhledat si co nejvíce informací nejen o legislativě zápisů do rejstříku a obchodního zákoníku. Z pohledu zapisované zahraniční osoby do rejstříku je důležité konzultovat tuto problematiku s právními zástupci, kteří se specializují na právní úpravu v zahraniční, či přímo s právními zástupci dané země

a příslušnými kontaktními místy. Je rovněž důležité věnovat pozornost právním úpravám spolkové země, kde se nachází či bude nacházet sídlo společnosti či pobočky.

6.4 Evropský obchodní rejstřík

Při provádění svého výzkumu ohledně obchodního rejstříku Slovenska, Rakouska a Německa, jsem narazila na European Business Register (Evropský obchodní rejstřík), který je dostupný na webovém portále <http://www.ebr.org/>. Jednotlivé členské země jsou napojeny na tyto webové stránky. Z těchto stránek lze zjistit, kdo vydává legislativu týkající se obchodního rejstříku, koho lze v rejstříku najít a je zde i přímý odkaz na vyhledávač.

Evropský obchodní rejstřík (EBR) je tedy síť obchodních rejstříků napojená na příslušné datové zdroje jednotlivých členských zemí. Obsah obchodního rejstříku je pro každou členskou zemi individuální – záleží na právní úpravě každého státu (Bundesanzeiger Verlag, 2009).

Členské státy Evropské unie ve spolupráci s Evropskou komisí vytvořily systém obchodních rejstříků propojených na úrovni Evropské unie. Touto problematikou se zabývá Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU. Systém propojených obchodních rejstříků je označován jako systém BRIS a měl by být spuštěn nejpozději do 8. června 2017 (Portál evropské e-justice, 2015).

Úkolem systému BRIS je zajištění komunikace mezi jednotlivými obchodními rejstříky členských států. Lépe se pak budou vyhledávat informace o společnostech zapsaných v zahraniční a odbourá se komplikovanost vyhledávání v obchodních rejstřících na zahraničních webových serverech.

Směrnice 2012/17/EU byla vytvořena za účelem sjednocení obchodních rejstříků členských států na evropské úrovni, odstranění jazykových bariér, zjednodušení a usnadnění komunikace a posílení právní jistoty třetích osob. Dřívější směrnice sice vymezují, jaké náležitosti se musejí do obchodních rejstříků členských států zapisovat, ale v žádném zákoně není zakotvena povinnost obchodním rejstříkům vyměňovat si informace se zahraničními rejstříky ohledně zahraničních poboček zapisovaných subjektů. Z toho plyne obrovská právní nejistota podnikatelů i spotřebitelů, protože hlavní společnost mohla být z rejstříku vymazána, ale pobočka v zahraničí může stále fungovat.

6.5 Náklady spojené se zápisem do obchodního rejstříku

Každá země má svůj vlastní systém soudních poplatků. Při vyčíslení nákladů z Eur na českou korunu byl brán v úvahu stav kurzu k 7. 5. 2016 27 CZK/EUR. Všechny tyto číselné údaje vycházejí z poplatkových zákonů daných zemí.

V Německu, na rozdíl od Slovenska, Rakouska a Česka, není u poplatků rozlišováno, jaký druh společnosti se poprvé zapisuje do obchodního rejstříku. Je stanovena pevná sazba 75 EUR pro všechny, tj. v přepočtu 2 025 Kč. Poplatek za změnu v zápise činí 50 EUR, tj. 1350 Kč.

V Rakousku je rozlišena nejen forma společnosti, ale i změna zápisů. V Rakousku je první zápis společnosti s ručením omezeným stanoven na 32 EUR (864 Kč). Změny v zápise jsou rozděleny na dvě skupiny. První skupina se týká změn kapitálu, názvu společnosti či sídla a poplatky se pohybují v rozmezí 8,40 EUR až 328 EUR v závislosti na druhu změny (tj. 227 – 8 856 Kč). Do druhé skupiny patří změny týkající se vlastníků, společníků či představenstva a poplatky se pohybují v rozmezí 28 až 61 EUR (756 – 1 647 Kč).

Na Slovensku je stanoven poplatek za první zápis společnosti s ručením omezeným ve výši 300 EUR (8 100 Kč). Změna v zápise je vyčíslena na 66 EUR (1 782 Kč).

V České republice je stanoven poplatek za první zápis společnosti s ručením omezeným na 6 000 Kč. Za změny v zápise daný subjekt zaplatí 2 000 Kč.

Vyhledávání v českém a německém obchodním rejstříku není zpoplatněno. Na Slovensku se za nahlédnutí do rejstříku platí 3 EURA (81 Kč). V Rakousku je toto vyhledávání komplikovanější. Osoba, která chce nahlédnout do rejstříku, se musí zaregistrovat u jedné z 11 společností, které jsou vypsány na oficiálních webových stránkách rakouské justice, uhradit poplatek a teprve poté je jí umožněno nahlédnout do rejstříku. Tento poplatek je u společností různý. Zahrnuje v sobě ale i možnost nechat si (teď už bez poplatku navíc) úředně ověřit výpis z obchodního rejstříku.

Při rozhodování se, kde bude společnost zapsána do obchodního rejstříku, se subjekty musí řídit platnými právními předpisy dané země. Je potřeba brát v úvahu i výši poplatků, které se musí uhradit za zápis i změnu v zápise v obchodním rejstříku. Když se porovnají současné výše poplatků, „nejlevnější zápisy“ do obchodního rejstříku jsou v Německu a „nejdražší zápisy“ jsou na Slovensku.

6.6 Porovnání právních úprav obchodních rejstříků

Právní úprava obchodního rejstříku je ve vybraných zemích Evropské unie rozdílná. Zatímco v Česku a na Slovensku vznikají stále nové zákony upravující tuto problematiku, v Německu a Rakousku platí zákony z roku 1986, které jsou novelizovány.

V Česku upravují obchodní rejstřík zejména zákon o obchodních korporacích a zákon o veřejných rejstřících. Na Slovensku je obchodní rejstřík upravován obchodním zákoníkem a zákonem o obchodním rejstříku. V Rakousku a Německu je právní úprava rozšířenější a roztržštěnější. V Rakousku je obchodním zákoníkem a zákonem o obchodním rejstříku. V Německu obchodní zákoník upravují zejména obchodní zákoník, nařízení o zřízení obchodního rejstříku, zákon o společnosti s ručením omezeným a zákon o akciové společnosti.

Německo je jedinou zemí, která má ve své legislativě zakotveny informace o společném obchodním rejstříku na úrovni Evropské unie. Na rozdíl od ostatních srovnávaných zemí se mohou subjekty zapisovat i v jiném jazyce, než je němčina – musí pocházet ale z členských států Evropské unie. Ostatní srovnávané země toto provedené zápisu nepovolují.

Na druhou stranu je Česká republika jedinou ze srovnávaných zemí, která má sjednocenou právní úpravu všech existujících veřejných rejstříků na jejím území. Při rekonstrukci soukromého práva zde proběhla snaha sjednotit roztržštěnou právní úpravu a zvýšit právní jistotu nejen domácích subjektů, ale i zahraničních.

Zapisované údaje do rejstříku jednotlivých zemí si jsou velmi podobné, téměř totožné. Těmi nejzákladnějšími zapisovanými údaji jsou identifikační číslo, název firmy, sídlo firmy, předmět podnikání, právní forma podnikání, jména společníků, údaje o dozorčí radě apod. V detailech se mohou zapisované údaje lišit, například v Česku a na Slovensku musí společníci uvádět do rejstříku i svá rodná čísla, což v Německu a v Rakousku není zavedeno.

Obchodní rejstřík je založen ve všech srovnávaných zemích na principu publicity, protože rejstříkové soudy mají povinnost zveřejňovat zapisované údaje v internetových obchodních rejstřících. Rakousko má navíc v zákoně zakotvenou povinnost zveřejňovat zápisy a změny v zápise v ministerském věstníku Wiener Zeitung.

Pro všechny srovnávané země platí, že každý má právo nahlížet do obchodního rejstříku. V Česku a v Německu ovšem není tento úkon zpoplatněn. Na Slovensku se osoby, které chtějí nahlížet do rejstříku, musí registrovat a zaplatit poplatek ministerstvu spravedlnosti Slovenské republiky. Teprve poté je jim umožněn náhled do rejstříku. V Rakousku je náhled do rejstříku komplikovanější. Náhledy

do rejstříku zde zprostředkovává jedenáct firem, které mají smlouvu s rakouským ministerstvem spravedlnosti. Osoba, která chce nahlédnout do obchodního rejstříku, se musí nejprve registrovat u jedné z těchto firem, uhradit poplatek, který obsahuje poplatek za úřední potvrzení výpisu z rejstříku, a teprve poté je jí umožněn náhled.

Všechny tyto obchodní rejstříky poskytují stejnou právní jistotu třetím stranám, to znamená, že informace uvedené v rejstříku jsou pravdivé a aktuální. Zahraniční třetí osoby mají stejnou právní jistotu jako domácí třetí strany.

Výše uvedený výčet je pouhým zlomkem, protože legislativa porovnávaných zemí je rozdílná, i když je založena na stejných principech.

7 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo odpovědět na otázku, zda je právní úprava zápisů do veřejného rejstříku složitější a náročnější na právní vědomí zapisovacích subjektů. Z pozorování vývoje právní úpravy obchodního a později veřejného rejstříku vyplývá, že je tato problematika opravdu náročnější na právní vědomí zapisovaných osob. V roce 1992 neexistovala sbírka listin a zapisované údaje v obchodním rejstříku byly velice stručné. O 20 let později byla právní úprava obchodního rejstříku tak složitá a nedostatečná, že došlo k samostatnému vyčlenění obchodního rejstříku z obchodního zákoníku.

Vznikl jednotný zákon o veřejných rejstřících, který upravuje veškeré existující veřejné rejstříky v České republice. Zákonodárci se snažili o sjednocení právní úpravy všech rejstříků. Bohužel nová právní úprava není na první pohled jednoduchá, protože je potřeba si nejprve uvědomit, který veřejný rejstřík nás zajímá a pak o něm teprve hledat informace.

Nová právní úprava měla obrovský negativní dopad na právní jistotu třetích stran. V roce 2014 měly zapsané osoby přizpůsobit svoje zakladatelské listiny a zápisy v rejstříku nové právní úpravě. Kdo tak neučinil, byl k tomu vyzván soudem. Kdo nereagoval na výzvu soudu, byl vymazán z obchodního rejstříku. Rejstříkové soudy byly zavaleny návrhy na změny v zápise a nestíhaly tyto změny provádět. Zákonodárci dokonce uvažovali nad prodloužením ročního termínu, který byl stanoven pro tyto úpravy. Jak vyplynulo z článku v kapitole 3.2.8, 20 % zapsaných subjektů zrušilo svoji činnost a nechaly se vymazat z obchodního rejstříku.

Druhá část práce byla věnována porovnání zahraniční legislativy týkající se obchodního rejstříku s českou právní úpravou. Z porovnání vyplývá, že Česká republika je jedinou zemí, která má sjednocený zákon pro všechny veřejné rejstříky. Také bylo zjištěno, že česká a slovenská právní úprava obchodního rejstříku je nejpřehlednější. Zákony obou zemí, které se týkají rejstříku, si jsou velmi podobné, protože vycházejí ze společného obchodního zákoníku. I přesto, že v současnosti není tento zákoník v Česku platný, převzal nový zákon o obchodních korporacích a zákon o veřejných rejstřících jeho principy.

Z průzkumu také vyplynulo, že v důsledku jiného státního zřízení v Německu a v Rakousku, je německý a rakouský právní systém je od slovenského a českého velice odlišný, protože Německo i Rakousko jsou spolkovými zeměmi. Při vyhledávání příslušných právních předpisů se vyskytl problém týkající se jazykových bariér. V každé zemi se navíc používají jiné výrazy pro obchodní zákoník, obchodní rejstřík a soudní poplatky. Člověk, který nezná dané právní výrazy pro tyto pojmy, si může zaměnit rakouské zákony s německými.

Vyhledávání osob v obchodních rejstřících na zahraničních webových stránkách je také složitější než v Česku. Na Slovensku a v Rakousku je navíc toto vyhledávání zpoplatněno.

Z porovnání se zjistilo také, že jedna z pozorovaných zemí, která má obchodní zákoník přizpůsobený záměru Evropské unie o jednotný obchodní rejstřík, je Německo. Tato země si připravila legislativu k chystanému společnému obchodnímu rejstříku na evropské úrovni a umožnila zahraničním subjektům zápis v úředním jazyce jejich země. Podmínkou však je, že tato země je součástí Evropské unie. Dá se tedy očekávat, že českou legislativu čekají další velké změny, nejen z hlediska zapisovaných údajů do rejstříku, ale i z hlediska jazyka, ve kterém se subjekty do rejstříku zapisují.

8 Literatura

BUNDESANZEIGER VERLAG. *Unternehmenssuche*. [online]. Bundesanzeiger Verlag, 2009 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://ebr.bundesanzeiger-datenservice.de/index.php?id=184>

BUSINESSINFO.CZ. *Na nový zákon o obchodních korporacích přešlo 80 procent firem*. [online]. CzechTrade, 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/na-novy-zakon-o-obchodnich-korporacich-presly-80-procent-firem-66126.html>

BUSINESSINFO.CZ: *Pravidla podnikání v Rakousku*. [online]. CzechTrade, 2009 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-rakousku-363.html>

DIE ÖSTERREICHISCHE JUSTIZ. *Die Firmendatenbank*. [online]. Wien: Bundesministerium für Justiz, 2009 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <https://www.justiz.gv.at/web2013/html/default/2c9484852308c2a601240b693e1c0860.de.html>

HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2015, xv, 394 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-285-4.

HAMPEL, Petr, WALDER, Ivo. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xviii, 348 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-506-1.

HAVEL, Bohumil. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, 287 s. ISBN 978-80-7208-923-9.

HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxvi, 1041 s. Právo a hospodářství (C.H. Beck). ISBN 80-7179-664-6.

KOLDRT, Kei. *Informace a jejich význam v právu obchodních společností*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Katedra obchodního práva

KOSINA, Radomír. *Obchodní zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: SEVT, 1991, 691 s. Komentované zákony (SEVT). ISBN 80-7049-024-1.

KRČÁLOVÁ, Veronika. *Založení a vznik společnosti s ručením omezeným*. Brno, 2015. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Katedra obchodního práva

LAVICKÝ, Petr. *Civilní proces*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, xxxi, 979 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-869-7.

NOVÝ OBČASNÝ ZÁKONÍK. *Společnost s ručením omezeným*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/spolecnost-s-rucenim-omezenym>

OBCHODNÍ KORPORACE. *Zrušení obchodního zákoníku*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/obecne>

PORTÁL EVROPSKÉ E-JUSTICE. *Obchodní rejstříky na evropské úrovni* [online]. Evropská unie, 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-cs.do

PORTÁL EVROPSKÉ E-JUSTICE. *Právo členského státu - Německo* [online]. Evropská unie, 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-de-cs.do?member=1

RŮŽIČKOVÁ, Eliška. *Založení a vznik s. r. o. ve světle rekodifikace soukromého práva*. Brno, 2015. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta

ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2005, 267 s. Právní rukověť (ASPI). ISBN 80-7357-115-3.

VAŠE EVROPA: *EU – Zahájení podnikání*. [online]. 2016 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/start-grow/start-ups/index_cs.htm

Právní předpisy:

Nařízení o zřízení a vedení obchodního rejstříku (Handelsregisterverordnung) č. 513/1937 ve znění pozdějších změn a doplňků

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU, kterou se mění směrnice Rady 89/999/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků

Spolkový zákon č. 10/1991 Sb., o obchodním rejstříku (Firmenbuchgesetz) ve znění pozdějších změn a doplňků

Spolkový zákon č. 219/1897 Sb., obchodní zákoník (Unternehmensgesetzbuch) ve znění pozdějších změn a doplňků

Spolkový zákon č. 501/1984 Sb., o soudních a justičních poplatcích (Gesamte Rechtssvorschrift für Gerichtsgebührengesetz) ve znění pozdějších změn a doplňků

Spolkový zákon č. 2586 Sb., zákon o soudních a notářských poplatcích (Gerichts- und Notarkostengesetz) ve znění pozdějších změn a doplňků

Spolkový zákon č. 4100-1 Sb., obchodní zákoník (Handelsgesetzbuch) ve znění pozdějších změn a doplňků

Spolkový zákon č. 4123-1 Sb., zákon o společnosti s ručením omezeným (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung) ve znění pozdějších změn a doplňků

Zákon č. 71/1992 Z. z., o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov ve znění neskorších zmien a doplnkov

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších změn a doplňků

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších změn a doplňků

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších změn a doplňků

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších změn a doplňků

Zákon č. 513/1991 Z. z., obchodný zákonník ve znení neskorších zmien a doplnkov

Zákon č. 530/2003 Z. z., o obchodnom registri a zmene a doplnení niektorých zákonov ve znení neskorších zmien a doplnkov

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších změn a doplňků